

ब्राह्मणः वेदवित् ॥ १२ ॥ अविश्रंभेषु मानांतरागम्येषु स्वर्गादिषु विश्रंभेषु ऐहिकेषु दृष्ट्यादिषु साध्येषु मंत्राएव साधयितुं प्रवर्तते ॥ १३ ॥ दाहइति मृतस्य दाहादिकं पितरो मंत्राश्चानुमन्यंत इति द्वयोः संबंधः तत्र यै न मग्ने विदहइति दाहं प्रकाशयति मंत्रः संगच्छस्व पितृभिः संयमेनेष्टा पूर्तेन परमेव्यो मन् हित्वा यावद्यं पुनरस्तमे हि संगच्छस्व तन्वा सुवर्चा इति मंत्रेऽवद्यं जीर्णदेहं हित्वा य हित्वा आर्षः क्लोयक् पितृभिर्यमेन इष्टा दिफलेन च स्वर्गं संगतिं संप्राप्य पुनरस्तं गृहं पौत्ररूपेण प्रपौत्ररूपेण वा एहितन्वा देहेन संगच्छेति पुनर्देहप्राप्तिः प्रकाशयते तदिदं पुनः संश्रयणं देहस्येति शेषः तस्मिन्निमित्ते दाहइति संबंधः देहे पुनः संश्रिते सति मृतस्य तु मये पात्रभोजने पीयत इति पात्रं जलं भोजनं च ते उभे तर्पणनित्यश्राद्धादिरूपेण देये तथा गवां वैतरण्यादीनां दानं पशूनां वा गोवृषादीनामुत्सर्गः पिंडानां वाप्सु मजनं क्रियते एतत्सर्वं मंत्रमूलं न ह्यशरीरस्य मुक्तस्योपकाराय भवतीति न तादृशोऽशरीरतालक्षणो मोक्षोस्ति ॥ १४ ॥ १५ ॥ अत्रैव हेतुं तन्माह ऋणवंत इति तथा च श्रुतिः जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभिर्ऋणवा जायते ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यो यज्ञेन देवेभ्यः प्रजया पितृभ्य इति ॥ १६ ॥ वेदवादानां प्रजामनुप्रजायसे तदुते मर्त्या मृतमिति संतत्य विच्छेदस्यैवामृतत्वं वदतां परिज्ञानं यस्मिंस्तत् सत्याभासममृतमशरीरतालक्षणं मोक्षस्वरूपं दर्शितं ॥ १७ ॥ प्रतिपादितमर्थमुपसंहरति न

त्रैलोक्यस्यैव हेतुर्हि मर्यादाशाश्वती ध्रुवा ॥ ब्राह्मणो नाम भगवान् जन्मप्रभृति पूज्यते ॥ १२ ॥ प्राग्गर्भाधानां मंत्राहि प्रवर्तते द्विजातिषु ॥ अविश्रंभेषु वर्तते विश्रंभेष्वप्यसंशयं ॥ १३ ॥ दाहे पुनः संश्रयणे संश्रिते पात्रभोजने ॥ दाने गवां पशूनां वा पिंडानां वाप्सु मज्जने ॥ १४ ॥ अर्चिष्मंतो बर्हिषदः क्रव्यादाः पितरस्तथा ॥ मृतस्याप्यनुमन्यंते मंत्रा मंत्राश्च कारणं ॥ १५ ॥ एवं क्रोशत्सु वेदेषु कुतो मोक्षोऽस्ति कस्यचित् ॥ ऋणवंतो यदामर्त्याः पितृदेवद्विजातिषु ॥ १६ ॥ श्रिया विहीनैरलसैः पंडितैः संप्रवर्तितं ॥ वेदवादा परिज्ञानं सत्याभासमिवानृतं ॥ १७ ॥ न वै पापैर्द्रियते रुष्यते वा यो ब्राह्मणो यजते वेदशास्त्रैः ॥ ऊर्ध्वयज्ञैः पशुभिः सार्धमेति संतर्पितस्तर्पयते च कामैः ॥ १८ ॥ न वेदानां परिभवान्न शास्त्रेण न मायया ॥ महत्प्राप्नोति पुरुषो ब्रह्मणि ब्रह्म विंदति ॥ १९ ॥

वा इति द्वाभ्यां ॥ १८ ॥ परिभवात् वेदोक्तकर्मानादरात् ब्रह्मणि वैदिककर्मणि ब्रह्मय आत्माऽपहतपाप्मा विजरो विमृत्युर्विशोको विजिघत्सोऽपि पासः सत्यकामः सत्यसंकल्प इत्यष्टगुणयुक्तं प्राप्नोति तथा च सूत्रं ब्राह्मेण जैमिनि रुपन्यासादिभ्य इति ब्राह्मेण अपहतपाप्मत्वादिगुणाष्टकवतारूपेण मुक्तः संपद्यते कुतः उपन्यासादिभ्यः उपन्यासोऽज्ञातज्ञापनं उद्देशः सिद्धवद्यपदेशश्चादिपदार्थः ते च प्राग्व्याख्याताः तथा चाग्निहोत्रादिकर्मसमुच्चितादुपासना रूपपातज्ञानान्मोक्षः सच गार्हस्थ्ये एव सिध्यतीति तिति निष्कृष्टोर्थः जैमिनिमते सृष्टिप्रलययोरभावात् इमं मानवमावर्तनावर्तत इति देवयानेन पथागतानामनादृत्तिश्रुतेः स्वसगुणभाव एव नित्यः वस्तुतस्तु इममिति विशेषणान्मानवांतरेत एव बीजभूता आवर्तत इति गम्यते तथा च पुनरस्तमेहीति प्रागुक्तं मंत्रलिङ्गं संगच्छते आपस्तंबवचनं च आभूतसंभवात्ते स्वर्गजितः पुनः सर्गे बीजार्था भवन्तीति ॥ १९ ॥